
PLAN MOT DISKRIMINERING, TRAKASSERIER
OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Grundsärskolan inriktning ämnesområden och
Gymnasiesärskolans individuella program

Läsåret 20/21

Ansvarig rektor: Charlotta Liljedahl

Innehållsförteckning

Innehåll

Planens syfte	3
Till dig som elev	3
Till dig som vårdnadshavare/förälder	3
Ansvarsfördelning	3
Diskrimineringslagen	4
Begrepp och definitioner	4
Diskriminering	4
Diskrimineringsgrunderna	4
Direkt diskriminering	5
Indirekt diskriminering	5
Trakasserier	5
Kränkande behandling	5
Åtgärdande arbete då elev diskrimineras	6
Åtgärdande arbete då elev utsätts för trakasserier och/eller sexuella trakasserier	6
Åtgärdande arbete vid kränkande behandling mellan elever:	7
Åtgärdande arbete vid kränkande behandling mellan elev och personal:	8
Utvärdering av föregående års likabehandlingsarbete, läsåret 2018/.....	9
Främjande	9
Förebyggande	9
Målsättning och vision inför läsåret 2019/2020	9
Förebyggande Åtgärder	9
Främjande arbete	10
Plan över arbetet mot kränkande behandling	11

Planens syfte

Planen skall beskriva hur skolan arbetar främjande för att skapa en trygg skolmiljö och hur skolan arbetar förebyggande genom att kartlägga och avvärja risker. Alla barn, elever och studerande har rätt till en trygg och stimulerande miljö. Därför finns det bestämmelser om att skolan måste arbeta främjande och förebyggande för att motverka diskriminering och kränkande behandling samt arbeta för att undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Till dig som elev

Alla elever på grundsärskola och gymnasiesärskola skall trivas, vara trygga och känna samhörighet med varandra och skolans personal. Det är några av de viktigaste förutsättningarna för att det ska kunna ske en god inläring. Om du känner dig kränkt ska du omedelbart kontakta en vuxen som du känner förtroende för. Det gäller också om du ser någon annan elev som är utsatt eller utsätter andra elever.

Elevernas delaktighet

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling för grundsärskolan och gymnasiesärskolans elever bygger på elevernas möjligheter till gemenskap och delaktighet oavsett funktionsnedsättning. Elevernas delaktighet i arbetet med planen är den hänsyn som tagits till deras självklara rättigheter att känna sig trygga och delaktiga i gemenskapen med andra. Delaktigheten bygger även på elevernas rättigheter till okränkbarhet.

Eleverna själva utvärderar sin delaktighet efter förmåga i olika sammanhang, t.ex. vid klassråd, med hjälp av bildstöd och tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Även elevernas vårdnadshavare ges tillfälle att ta del av planen och får därigenom möjlighet att lämna synpunkter.

Till dig som vårdnadshavare/förälder

All personal arbetar för att ditt barn skall känna trygghet i skolan. Om du trots allt misstänker att ditt eller något annat barn utsätts för kränkande behandling, kontakta rektor eller skolans personal. Misstänker du att ditt eller något annat barn kränker andra bör du som vuxen göra helt klart att du inte accepterar det och kontakta skolan.

Ansvarsfördelning

Huvudman har det yttersta ansvaret för att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och utvärderas årligen.

Rektor ansvarar för att personalen utbildas och arbetar utefter skolans plan mot kränkande behandling. Rektor ansvarar för att planen blir känd och tillgänglig för vårdnadshavare och elever.

Skolans personal har ansvar att arbeta främjande och förebyggande samt ingripa vid kränkningar, i enlighet med planen.

Diskrimineringslagen

1 kap 1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2014:958).

3 kap 1 § Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2016:828).

Begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär att en elev missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheten är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Diskrimineringsgrunderna

- Kön: kvinnor, män och transsexuella kan bli diskriminerade p g a kön.
- Könsidentitet eller könsuttryck: Någon som inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- Etnisk tillhörighet, Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning definieras som varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Nedsättning kan

också vara ett resultat av en skada/sjukdom, vara medfödd eller kan förväntas uppstå senare.

- Sexuell läggning utgår ifrån om man identifierar sig som homosexuell, heterosexuell, eller bisexuell.
- Ålder

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska det ha med någon av diskrimineringsgrunderna att göra.

Indirekt diskriminering

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad indirekt diskriminering. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande mellan elever som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är handlingar som kränker barns eller elevers värdighet. Kränkande behandlingar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och sociala medier.

Kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, utfrysning eller fysiskt våld. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Förebyggande åtgärder på grundsärskolan och gymnasiesärskolans individuella program

- **Personal** – behörig och kompetent personal för att skapa trygghet och kontinuitet i arbetet med eleverna i olika situationer.

- **Elevhälsa** – elevhälsomöte med rektor sker kontinuerligt, samt med skolhälsovården och ansvariga pedagoger 2ggr/termin. Elevhälsa finns med som en stående punkt på arbetslagsmötet varje vecka.
- **Kartläggning av situationer och riskmiljöer** – Personalen kartlägger tillsammans med rektor skolans verksamhet vad gäller tillgänglighet och anpassning av lokaler etc. Detta sker kontinuerligt under läsåret.
- **Kompetensutveckling** – fortbildning inom området, handledning och stöd vid behov.
- **Samverkan med vårdnadshavare** – tät kontakt med vårdnadshavare via kontakt- och loggböcker, telefonsamtal, samt föräldramöten och utvecklingssamtal.
- **Elevsamverkan** – i det dagliga arbetet arbeta med sociala spelregler utifrån vars och ens förmåga. De vuxna kring eleverna är här viktiga modeller.
- **Social färdighetsträning** – förbereda och visualisera, samt praktiskt träna hur man kan göra i olika sociala sammanhang.
- **Gemensamma aktiviteter** – exempelvis medverka vid traditioner, temadagar, friluftsdagar efter elevernas förmåga. Samverka och delta i olika gruppkonstellationer med hjälp av tydlig struktur och visuellt stöd.
- **Gemensamma lektioner** – exempelvis samverka med klasser och grupper i grundskolan/gymnasiesärskolan för gemensamma lektioner i den mån eleverna i träningsskolan förmår detta. Samverkan utvecklar förståelse och kamratskap.

Åtgärdande arbete då elev diskrimineras

I juridisk bemärkelse är det bara huvudmannen eller personal som kan diskriminera en elev i skolan. Den skolpersonal som upptäcker eller får kännedom om diskriminering skall ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats av den som upptäcker diskriminering av elev skriver denne en incidentrapport och lämnar till rektor samt informerar elev/elevs mentor. Rektor fattar beslut om vidare åtgärder.

Åtgärdande arbete då elev utsätts för trakasserier och/eller sexuella trakasserier.

1. Den skolpersonal som upptäcker eller får kännedom om att en elev utsätts för trakasseri skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats av den som upptäcker händelsen skriver denne en anmälan i Draft it, vidtalar rektor samt informerar elev/elevs mentor. Om den aktuella händelsen behöver utredas vidare

fattas beslut av rektor om vem som utreder, detta kan ske i samråd med elevhälsa.

2. Den som utreder händelsen talar med de involverade för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Om flera elever är involverade i händelsen talar de vuxna med eleverna en och kontakt tas med elevens vårdnadshavare.
3. Uppföljning görs och dokumenteras och rektor hålls fortlöpande informerad av den som utreder.
4. Rektor redogör för händelsen på efterföljande elevhälsa. Ärendet dokumenteras i PMO.
5. I de fall då trakasserier inte upphör kallar rektor elev och vårdnadshavare till möte och en handlingsplan upprättas.
6. I de fall då disciplinära åtgärder är nödvändiga beslutas de utifrån skollagen (2010:800).
7. Vid misstanke om lagbrott polisanmäls händelsen.

Åtgärdande arbete vid kränkande behandling mellan elever:

1. Den skolpersonal som upptäcker eller får kännedom om en kränkning skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats av den som upptäcker kränkningen skriver denne en anmälan om kränkande behandling i Draft it samt informerar rektor och elev/elevs mentor. Anmälan når via Draft it huvudman enligt skollag (2010:800). Om kränkningen behöver utredas vidare fattas beslut av rektor om vem som utreder, i första hand mentor. Detta kan även ske i samråd med elevhälsa.
2. Den som utreder kränkningen talar med de involverade för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Om flera elever är involverade i kränkningen talar de vuxna med eleverna en och en. Denne tar även kontakt med elevens vårdnadshavare.
3. Uppföljning görs och dokumenteras och rektor hålls fortlöpande informerad av den som utreder.
4. Rektor redogör för kränkningen på efterföljande elevhälsa. Ärendet dokumenteras i PMO.
5. I de fall då kränkningar inte upphör kallar rektor elev och vårdnadshavare till möte och en handlingsplan upprättas.
6. I de fall då disciplinära åtgärder är nödvändiga beslutas de utifrån skollagen (2010:800).

7. Vid misstanke om lagbrott polisanmäls händelsen.

Åtgärdande arbete vid kränkande behandling mellan elev och personal:

1. Händelsen anmäls till rektor. Rektor anmäler händelsen till huvudman enligt skollagen (2010:800).
2. Vårdnadshavare och mentor informeras.
3. Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet, i vissa fall i samråd med elevhälsa. Dokumentation görs i PMO.
4. Rektor följer upp ärendet med eleven och elevens vårdnadshavare.
5. Rektor följer upp ärendet med den personal som kränkt eleven. I vissa fall blir personalens fackliga representant eller personalsekreterare involverade.

I de fall då elev och vårdnadshavare inte känner att de är nöjda med handläggning av ärendet kan ärendet anmälas till Barn- och utbildningsnämndens klagomålshantering

Observera:

Det kan hända att elever i grundskolan/gymnasieskolan skrattar åt och gör sig lustiga över grundsärskolans elever eller att de försöker uppmuntra till felaktiga beteenden. Det är då viktigt att både elever och personal i grundskolan har kunskap om funktionsnedsättningar och vilka konsekvenser olika funktionsnedsättningar kan ge.

T.ex. att många elever kan ha svårt att förstå orsak - verkan, att förutse konsekvenser av sitt handlande och har svårt att sätta sig in i andra människors situation.

När en elev i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan har utsatt en annan elev eller en vuxen för fysiska kränkningar är det oftast inte meningen att kränka. Det beror kanske på att eleven just då inte har något annat sätt att uttrycka sig på. Någon kan exempelvis ha kommit för nära eller så har stressnivån blivit för hög på grund av alltför många sinnesuttryck. Det är därför viktigt att personalen i skolan är så förberedda de kan, läser situationer och ligger ”steget före”.

Utvärdering av föregående års likabehandlingsarbete:

Främjande: Arbetat med temat känslor tillsammans med kulturskolan. Där det ingått i olika ämnesråden. Ett pågående arbetet om hur man är en god kamrat, arbetet har skett i vardagen i samspel mellan elev och personal.

Förebyggande: Vi vuxna har varit förebilder för eleverna och bemöter varandra med respekt. Organisation av lokaler, där vi anpassat lärmiljö efter eleverna behov. Läromedel har anpassats efter elevens individuella behov och förutsättningar.

Målsättning och vision inför läsåret 2020/2021 utifrån kartläggning

Nulägesanalys: Vår subjektiva uppfattning är att eleverna mestadels trivs och känner sig trygga i skolan. Det händer ibland att elever har svårt att veta när "bus/skoj" över går till att retas. Vi har inte ansett att dessa "ret" har varit med ont uppsåt och har därför inte gjort någon anmälan.

När för många personer är inne och arbetar i en klass (både vikarier och många småtjänster) ökar risken att eleverna blir kränkta på grund av att personalen saknar samsyn kring bemötande samt ej lärt känna eleverna tillräckligt.

På grund av lokalernas utformning och elevers funktionsnedsättningar, händer det att elevernas behov eller dagsform krockar sinsemellan. Följden kan bli att eleverna stressas och oroas av varandra.

Mål:

- Att personalen samtalar och arbetar med betydelsen av när "skoj/bus" övergår till att retas.
- Att personalen har samsyn kring bemötande och god relation till eleverna.
- Att riskanalyser över "kritiska" situationer och moment görs regelbundet för att minimera att eleverna stressas och störs av varandra.

Förebyggande Åtgärder

Det förebyggande arbetet kännetecknas av de specifika åtgärder som verksamheterna sätter in utifrån kartläggning och analys av verksamheten.

- Vi arbetar vidare med hur man är en bra kompis och övar på att säga ifrån.
- Vi tydliggör för eleverna hur man kan/bör agera om man blir arg/ledsen/rädd/stressad för att undvika utåtagerande beteende.
- Lågaffektiva förhållningssätt fortsätter att användas för att skapa studiero och trygghet.

Främjande arbete

Det främjande arbetet i verksamheterna för att undvika diskriminering och eller kränkande behandling samt trakasserier skall bedrivas utan förekommen anledning, samt vara en naturlig del i det vardagliga arbetet. Förslag på insatser:

- Vi pratar dagligen med eleverna om hur man är en bra kompis.
- Diskussioner på arbetslag om bemötande och professionalitet.
- Vi arbetar för att personalsammansättningen i arbetslagen är bra och att personalen är utbildad samt har erfarenhet av att arbeta i skolan med elever med funktionsnedsättning.
- Vi tar alla tillfällen i akt att öka kunskaperna om funktionsnedsättningar, arbetssätt och bemötande samt lågaffektivt arbetssätt. Litteratur, filmer och artiklar ska finnas lättillgängligt för de som behöver förkovra sig.

Plan över arbetet mot kränkande behandling

Rektor ansvarar för kartläggning under våren inför upprättande av efterföljande läsårsplan mot kränkande behandling. Rektor är ansvarig för att utse vem som är delaktig i arbetet.

Under hela läsåret är främjande och förebyggande likabehandlingsarbete en stående punkt på lokala elevhälsan, där tas också varje rapporterad incident upp. Arbetslagen har också detta som en stående punkt på sina möten.

Augusti

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling aktualiseras, samt fastställande av ordningsregler. Personal och elever är delaktiga. Rektor ansvarig.

Mentorerna informerar elever om planen mot kränkande behandling vid terminsstart.

Skolans plan mot kränkande behandling ska finnas på skolans hemsida samt i Unikum, rektor ansvarig.

September

Vårdnadshavare informeras och ges möjlighet att tycka till om planen vid första föräldramötet.

Planen mot kränkande behandling fastställs av rektor.

Vårdnadshavare, elever och personal deltar i en enkät från Skolinspektionen, rektor ansvarig.

Oktober

Elevenkäter, alternativt kartläggningar av olika slag, genomförs i samtliga klasser, rektor ansvarig.

Januari

Resultat av elevenkäten delges och analyseras. Insatser planeras.

Genomgång av planen mot kränkande behandling och ordningsregler i alla klasser.

April/Maj

Trygghetsvandring genomförs i klasserna/grupperna.

Elever och personal ges möjligheter att påverka. (och komma med synpunkter på) trivsel- och ordningsregler, rektor ansvarig.

Juni

Utvärdering och analys av planen mot kränkande behandling.

Genomgång av incidentrapporter och anmälningar om kränkande behandling.